

עין משפט
גור מצוה

לו:

משילין פרק חמישי ביצה

מסורת הש"ס

לא אב מיי פיה
מלכות יורש כל
יא סתם עסק מרים
טועים איש סתם על
ספקיה
לב ג מיי שם הלל יז
טועים שם ספק ט
לז ד מיי שם הלל כ
ג מיי שם ספקי כ
לג הלל מיי פ"ו מל
נתן מל מיי שם הלל
לד ד מיי פ"ה מל
שטתה ויובל הל' כ:

ושמואל אמר אף חבית אסורה. דלית ליה ברירה ומימה דכפרק
מי שאלמו (וינין דף ע"ה): דלמך דלחמין שמואל צניטא
דשכיב מרע אס ימות יאה גט ואס לא ימות לא יאה גט ולכי מיית
הו גיטא אלמא אית ליה ברירה דה"ג דייק דריש כל הגט ואס דף
ס"ה: (ו)ס' וי"ל דהיינו דוקא מולא
דעת חמרים אכל מולא דעת עמנו
כי חבית לית ליה ברירה: (ז)
לאיסור מוקצה לא חששו. אן
סהדי דכל אחד מגייהו
אקצי דעמיה ממלקו של חנרו ואס
היו רוצין לאכלה כלן אינה אסורה
משום מוקצה לומר כל מלק וחלק יונק
משל חנרו ויש כלן מוקצה ולהוליקה
איש לתמומו אמה אוסר עליון מפני
ייקנה זאת אס יש לחוש לרין לחוש
אף משום מוקצה כפ"ה וקשה מלי
ניק מוקצה יש כלן והלא חלק חנרו
מוטר לו לאכול אס נתן לו חנרו
דלמך געליש שמשלן צי"ט דהמה
חיה ועף צין מין צין שמוטין ומפרס
רבינו שמואל לויסוף מוקצה שהכמה
גדלה ומסייעה שמוטית ביום טוב
ולא אסרת להו למישט להי אע"ג
דסביחא ליה כרבי יהודה נמוקזה
לאיסור תמומין שחלק כל אחד יונק
ומתגדל משום חנרו ששטת לאסרה בכך:
והיונ

רבינו חננאל

הבהמה הבעלים כרגלי
הבעלים כרגלי אוקימנא
כרגלי רועים, לפיכך היא
כרגלי הבעלים, אבל היא
דמי ר' דוסא הלוקח
בהמה מחברו מערב
יום טוב, אע"פ שלא
נתנה לו אלא בירוש, ו
הרי היא כרגלי הרועה,
אוקימנא ברובע אהר.
א"ר יוחנן הלוקח כרבי
דוסא, הוטרף בהמות לבני
א"ר לרועה הרי הוא
כרגלי. כלום המיחידים
לאחר מן האחים כרגלי,
ושאן מוחזין, לפיכך
שכולן הולקין, ח"ר שנים
ששאלו חלק אחד הו
ליך בו שרית לבית
המדרש ויה לייך בו
ערבית ויה המשהו
זה עירב עליו לצפון
זה עירב עליו לדרום
זה עירב לצפון מהלך
כרגלי מי שערב עליו
לדרום זה כר. (א) ארס
יש לו אלפים אמה לכל
רוח, ואם יערב לדרום
לצפון אלף סקו העיר
ותוצע, יש לו רשות
להלך לצפון ג אלפים
ובדרום אלף ככבר, וזה
פירושו כגון שערב אחד
לצפון סוף אלף,
והאחר סוף אלף לדרום,
ושאר לו שערב לצפון
אלף בדרום, כלומר יש
לו רשות להלך אלף
בדרום ששאר לו מן
האלפים שבצפון, וכן
העירוב, ואם מלישם
ליון את החמס, הרי
אילו לא יזוהו ספקיה,
כלומר אם עירב האחר
בדרום סוף ארבעה
נמצא שתיקני רשותו
כגון עירב ושבת שרין
אלפים אמה להלך בדרום
לצפון אלפים אמה, וכן
לז בצפון אפילו אמה
אחת, וכן אם עירב
אחד לצפון סוף אלפים
ותקני אלפים שרין לו
בדרום לצפון ולא נשאר
לו בדרום כלום, וכן
שחלקו לו קנה שבתה
כרגלי שניה, וזה אין לו
בצפון כלום רשות להלך
בו, והאחר אין לו בדרום
רשות להלך אפילו אמה
אחת, אלו יזוהו ספקיה,
זה פירושו אם מציע עליו
את החמס, אימנא שנים
שלקוח חבית (ובמה) ש
בשותפת בירוש, וזה
צריך לייך בדרום וזה
צריך לייך בצפון, אמר
רב חבית מותרת להלך
ליטלו זה חציה בצפון
ובחציה בדרום, כל

דלא כר' דוסא דתניא ר' דוסא אומר ואמרי
לה אבא שאול אומר הלוקח בהמה מחברו
מערב יו"ט אע"פ שלא מסרה לו אלא ביו"ט
הרי היא כרגלי הלוקח (והמוסר בהמה לרועה
אע"פ שלא מסרה לו אלא ביו"ט הרי היא
כרגלי הרועה אפי' תימא ר' דוסא ולא קשיא
כאן ברובעיה אחד כאן בשני רועים דיקא נמי
דקתני לבנו או לרועה שמע מינה (א) אמר
רבה בר רב הנה א"ר יוחנן הלכה כר' דוסא
ומי אמר ר' יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן (ב) הלכה
כסתם משנה (ג) ותנן הבהמה והכלים כרגלי
הבעלים ולא אוקימנא כאן ברובעיה אחד כאן
בשני רועים (ד) שנים ששאלו חלק אחד
בשותפות זה לייך בו שרית לבית המדרש
וזה ליכנס בו ערבית לבית המשתה (ה) ערב
עליו לצפון וזה ערב עליו לדרום זה שערב
עליו לצפון מהלך לצפון כרגלי מי שערב
עליו לדרום וזה שערב עליו לדרום מהלך
לדרום כרגלי מי שערב עליו לצפון ואם מציעו
את החמס הרי זה לא יזוהו ממקומה אחר
שנים שלקוח חבית ובהמה בשותפות רב אמר ר' חבית מותרת ובהמה אסורה
ושמואל אמר חבית נמי אסורה מאי קסבר רב יא קא סבר (א) יש ברירה
אפי' בהמה תשתרי ואי קסבר אין ברירה אפילו חבית נמי אסורה לעולם
קסבר יש ברירה ושניא בהמה דקא ינקי תחומין מהדרי אמרי ליה רב
כהנא ורב אסי לרב לאיסור מוקצה לא חששו לאיסור תחומין חששו
שתיק רב מאי הוה עלה ר' הושעיא אמר יש ברירה ור' יוחנן אמר אין
ברירה וסבר ר' הושעיא יש ברירה והתנן (ב) המה בבית ולו פתחים
הרבה כולן עמאים נפתח אחד מהן הוא עמא וכולן טהורים חשב להוציא
באחד מהן או בחלון שיש בו ארבעה על ארבעה מצלת על הפתחים
כולן כ"ש אומרים והוא שחשב עליו עד שלא ימות המה וב"ה אומרים אף
משמיות המה ואחריו עלה (ג) אמר (ד) הושעיא למה את הפתחים מכאן
ולהבא מכאן ולהבא אין למפרע לא אפוך ר' הושעיא אמר אין ברירה
ור' יוחנן אמר יש ברירה ומי אית ליה לר' יוחנן ברירה (ה) והאמר רב
'אסי א"ר יוחנן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל וכי תימא כי
לית ליה לרבי יוחנן ברירה בדאורייתא אבל דרברבן אית ליה וברברבן מי אית
ליה (ו) והתני אור ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם
בא חכם למזרה עירובו למזרה למערב עירובו למערב ואילו לכאן ולכאן לא
הווינ

בהמה שהימה צניס צין השמטות וכל אנריה נחיייה ויוקניס
סחומין. חלקי הבהמה שרמין לשני סחומין: לאיסור מוקצה לא חששו.
אן סהדי דכל חד מנייהו אקצי דעמיה ממלקו של חנרו ואס היו רואים
לאכלה כלן אינה אסורה עליהם משום מוקצה לומר כל חלק ינק
משל חנרו ויש כלן מוקצה ולהוליקה איש לתמומו אמה אוסר עליון מפני
ייקנה זאת אס יש לחוש לרין לחוש אף משום מוקצה כפ"ה וקשה מלי
ניק מוקצה יש כלן והלא חלק חנרו מוטרף לו לאכול אס נתן לו חנרו
דלמך געליש שמשלן צי"ט דהמה חיה ועף צין מין צין שמוטין ומפרס
רבינו שמואל לויסוף מוקצה שהכמה גדלה ומסייעה שמוטית ביום טוב
ולא אסרת להו למישט להי אע"ג דסביחא ליה כרבי יהודה נמוקזה
לאיסור תמומין שחלק כל אחד יונק ומתגדל משום חנרו ששטת לאסרה בכך:
והיונ

בהמה אסורה, ואפי' (א) רישן ברירה, ויכין שחלקו ונטל זה חציה וזה חציה, נחבר כי כל אחד מה שלקח הוא
חלקו הנגזר סתמול, ולמה אסור רב. משום דקא ינקי תחומין מהדרי, פירוש הבהמה איבייה ויוקניס זה האמר אנב זה
האבר, ואי אישכר שלא נשאר מזה חציה לזה חציה ומה לזה. ואפשר לרב (לאיסור) מוקצה לא חששו, כלומר הבהמה
כלה אמול מוקצה דיהא ואנו שוטימין אותה בירוש, לאיסור שיען זה חציה חששה, שתיק רב. ר' יוחנן אמר אפילו חבית
נמי אסורה, וק"ל כר' יוחנן, אימנא רב (א) ארשעין אמר יש ברירה ור' יוחנן אמר אין ברירה, ואקשינן וסבר ר' יוחנן (ב)
(א) ארשעין יש ברירה, והתנן המה בבית ולו פתחים הרבה כולן עמאין נפתח אחד מהן כו', וכבר פירשנוהו לעיל. ופירק
אפין, רב ארשעין אמר אין ברירה ור' יוחנן אמר יש ברירה, ומי אית ליה לר' יוחנן ברירה, והאמר ר' אבי א"ר יוחנן האחין
שחלקו זהו הו לקוחות ומחזירין זה לזה ביובל, ואית יש ברירה למה מחזירין, כיון שלקוח נחבר ר' אבי א"ר יוחנן הנגזר
שירשיש אביי מחמתיה, וא"י שאני ירדשה שיהא מן החורף ולפיכך אין לו ברירה אבל ברברבן אית ליה ברירה, ומי אית
ליה ברירה כלל, והתני (א) ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרה עירובו כו'.

הנהרות הב"ח

(א) ר"ה ד"ה זה שערב
עליו לדרום מוליכו לדרום
כ"ל יומיה זה נחמק:

מוסר רש"י

הלכה כר' דוסא, אמר
הרי הוא כרגלי הבעלים
(א) הלכה כרגלי הבעלים
משנה, דני הוא סידר
המשה וישראל דברי חסד
וישרו נעשיו שאלו חסם
ולא הוטרף על אומיו
עליהן כדי שלא יזי שניה
מפי ידו וינחלן אליו שני
מפי המאריש וישו כמותן
(ב) ולו חמסין
הרבה, טולס פתחים או
טולס עגורים ויחזיר י.י.
בולם טמאים, כל לים
המיוחדים כולו הפתחים
חתם שדי המקרה של פתח
טמאים, ודף על פי שיעור
חתם הגג המחולק על
החת, עגורו חמסין
וטמאה על חמס הוא
דך ייחלה הטמאה שפוסו
ללא דך שם, ואלו און
אלי ידעיה כחיה ייחלה
הלך טולס טמאים, (ג) ויחמה שערב ללכת לו
מטמאה חס וטמאה לפי,
אלה המה טמאה הכי
נמיר לה, ואפילו מלכות
של טמא על טמא, ויחזיר
דמיון דטולס טמאים, וזה
מחמת מלכות כתי שפיק
ליה ויגובין חס, ופתח
אחד מדרן, לחת מיתח
המת (ד) ודלי כהוא
מפיק ליה ועורבו חס,
הוא טמא, צין כלים
דמטיקתא צין כלים ללסוף
המובאין לו פתחין, וברין
לעירובי הכל
מוקמינן ליה, דמדיה הכל
מחלן ובהכא כלילס
המובאיה למין אחרין כן
פתחין, דמדיה כהוא
דנפתח מתיק ליה ויעיר
(א) ארבעה על ארבעה,
כך שערוביה שיערי
להילאח חמסין (ד) ויעיר י.
פתיח מדי על ד' איני
דמדי להליל על השאר
(ג) ויגובין חס, מצלת על
הפתחים כולן, ומלמח
אפילו נפתח ויעיר י.י. עד
שלא ימות המת, דלא
נחת להו טמאה אשאר
פתחים, אלא שמימות המת
כבר נטמאה הלילס ולא
אחרין הוטרף דמדיה
דמטיקתא נמי שפתיח
למפיק כחיה שפתיח אלל
נחת להו טמאה, ויעיר ליה

כלים כהאן (לשאר פתחים) שם לחת מחסיה טמאים, דכין דנפתח ליה וטמאה הו כללך מנייהו כמחסיה עד דיעיר ליה
מדיה ממש, דפתח ליה ומטי לטויה את הפתחים מכלן ובהכא דמקמי לעיל נפתח מתן כו' ויגובין חס, ורביה
אומרים אין שמימות המת, דלחמין יש ברירה דלמחמלן דעמיה כחיה שפתיח אלא נחתה עומאיה לחמיה ופליגי כלים
דקודס מחסיה סחורין (ו) וק"ד דברירה פליגי ובלילס שיהו כסן בן מוחה למחסיה, כ"כ סבר ל' לחמין הוטרף דמטיקתא
דעמיה לטרי הויל ולי ירדה הטמאה לשאר הפתחים, וכ"כ סברי הוטרף, ולמלי דעירי השתא סביחא אן דנפתח אחד מהם
נמי הו פליגי כלילס דמטיקתא, וסחורין דקא מי לעיל דלכרי הכל כלילס ממחלן ובהכא (ד) ויעיר י.י. לטורה את הפתחים מכאן
ולחבא, ופליגי ליה ליה הוטרף ויחן מטיחין אלל כלילס לנפתח דלחמיה מחסיה, אלא להנאויסיה טמאים, ויש עמשה
אף לחמיה, דקא ככרי שמימות מות טמאה לפתחים לטי מחסיה מימת המת שוב אינו עולה מסה אלל על ד' עמשה
נתן נפתח, ונפתח אחד מהם לא פליגי מדי (ו) ופתיח הארמים שפתיח לקוחות און מחזירין זה לזה ביובל, ולא אחרין
הוטרף הכי שם חלק מנעב לכל חת, וירושלם לא קלפתר נפתח דמדיה, וק"ל אחרין מוקמינן על זה רש"י על הפתחים
וכי הוא נחמק וסחורין ומחלסין ביובל (ז) ו"ק ס' וסבור ביובל לחמיהו משום מלית יובל וק"ל דמטיקתא (וינין בר.)
למזרה יאחר למערי, שמה אס יבואו יש חמסיה חמס למזרה וחדת למערי, וימיר לזיה מן שחזרה חלק למזרה, לפי שקיימת
עירוב צין שפתיחה ליה וקשה נוצר למזר אלו סו"ל לא סמיקין אנריה נמי שפתיחה ליה חמס זה חמס אחד ואינו יעיר לזיה חמס זה חמס אחד וימיר לזיה מן שחזרה חלק למזרה, לפי שקיימת
ואס לא למערי עירובי על מערי יקנה, ואילו לכאן ולכאן, על שני חמסין למקום שאלה אלך, אלך ברירה (י) וימיר י.י.

דלא כר' דוסא: כאן ברובעיה אחד. שאין צעיר אלא רועה אחד כל
צני עשיר מעמידו בהמה כדשמו ונקיטלו שבימתו ואלו צין מוכר
צין לוקח דעמו שלא תקנה הבהמה שבימתו אלא אלה שבבימת
הרועה. ומתני בשני רועים דלא דיעין ליה מנייהו הויה לה דעת
צעלים הלך הרי הן כרגלי הבעלים
אס אינס אלל הרועה מנעוד יוס:
דיקא נמי. דמתני בשני רועים:
שנים ששאלו חלקו. מנעוד יוס להיות
דשות שניהם: זה לייך כו שרית.
של יו"ט לבית המדרש: וזה לייך כו
ערבים. על שני רועים המשתה: עליו
לצפון. על מנת אומה חלקו להוליקו
לצפון: זה שערב עליו לצפון מהלך.
ומוליכו לצפון: כרגלי מי שערב
לדרום. מה שרגליו של דרומי יובלין
ליך לצפון מוליכו זה לצפון ולא יומר:
וזה שערב עליו לדרום. ומוליכו (א) זה
לדרום כרגלי מי שערב עליו לצפון
כמו שרגליו של צפוני ומותרת לייך
לדרום מוליכו זה ולא יומר מפני חלקו
של צפוני. כיון אס נתנו שניהם עירובין
בסוף אלף אמה זה לצפון להיות לו
ששטת אלפים לצפון ואלף לדרום ששרי
ממקום ערובו יש לו אלפים אמה
לכל רוח וזה לדרום לסוף אלף להיות
לו ששטת אלפים לדרום ואלף לצפון
יובלין להוליקן אלא אלף אמה לכל ד'
שניהם מותרים כהם: ואס מלשו
עליו אס הפתחים. חמס שבת מלפון
לדרום ארבעת אלפים שנים לצפון
ושנים לדרום ואס נתנו עירובין זה
לסוף אלפים לצפון וזה לסוף אלפים
לדרום ונמלח חמס שלם ממונע
להפסיק צין שני עירוביהו לא יוז
ממקומו לא לצפון ולא לדרום שהלפני
אין לו לדרום אפילו ספקיה וכן
הדרומי לצפון שממקום עירובו יש לו
אלפים לכל רוח ששרי לכך ערב
שחמלק שבימתו ממקום לינתו ותקנה
במקום עירובו: שנים שלקוח. מעי"ט
להלן צי"ט: חמס מוסרם. להוליקן
כל אחד חלקו למקום שערב: ונכמה
אסורה. להוליקן אלא למקום ששניהם
הולכים: אפי' חמס אסורה. דלן
ברירה וי"ל חלק שני לזה היה ראו
לחנרו וצין השמטות קנה חלק זה
שבימת חנרו: ועלום קסבר יש
הלך חבית ומותרת ושאיני

הנהרות הב"ח
(א) ר"ה ד"ה זה שערב
עליו לדרום מוליכו לדרום
כ"ל יומיה זה נחמק:

בהמה שהימה צניס צין השמטות וכל אנריה נחיייה ויוקניס
סחומין. חלקי הבהמה שרמין לשני סחומין: לאיסור מוקצה לא חששו.
אן סהדי דכל חד מנייהו אקצי דעמיה ממלקו של חנרו ואס היו רואים
לאכלה כלן אינה אסורה עליהם משום מוקצה לומר כל חלק ינק
משל חנרו ויש כלן מוקצה ולהוליקה איש לתמומו אמה אוסר עליון מפני
ייקנה זאת אס יש לחוש לרין לחוש אף משום מוקצה כפ"ה וקשה מלי
ניק מוקצה יש כלן והלא חלק חנרו מוטרף לו לאכול אס נתן לו חנרו
דלמך געליש שמשלן צי"ט דהמה חיה ועף צין מין צין שמוטין ומפרס
רבינו שמואל לויסוף מוקצה שהכמה גדלה ומסייעה שמוטית ביום טוב
ולא אסרת להו למישט להי אע"ג דסביחא ליה כרבי יהודה נמוקזה
לאיסור תמומין שחלק כל אחד יונק ומתגדל משום חנרו ששטת לאסרה בכך:
והיונ

בהמה אסורה, ואפי' (א) רישן ברירה, ויכין שחלקו ונטל זה חציה וזה חציה, נחבר כי כל אחד מה שלקח הוא
חלקו הנגזר סתמול, ולמה אסור רב. משום דקא ינקי תחומין מהדרי, פירוש הבהמה איבייה ויוקניס זה האמר אנב זה
האבר, ואי אישכר שלא נשאר מזה חציה לזה חציה ומה לזה. ואפשר לרב (לאיסור) מוקצה לא חששו, כלומר הבהמה
כלה אמול מוקצה דיהא ואנו שוטימין אותה בירוש, לאיסור שיען זה חציה חששה, שתיק רב. ר' יוחנן אמר אפילו חבית
נמי אסורה, וק"ל כר' יוחנן, אימנא רב (א) ארשעין אמר יש ברירה ור' יוחנן אמר אין ברירה, ואקשינן וסבר ר' יוחנן (ב)
(א) ארשעין יש ברירה, והתנן המה בבית ולו פתחים הרבה כולן עמאין נפתח אחד מהן כו', וכבר פירשנוהו לעיל. ופירק
אפין, רב ארשעין אמר אין ברירה ור' יוחנן אמר יש ברירה, ומי אית ליה לר' יוחנן ברירה, והאמר ר' אבי א"ר יוחנן האחין
שחלקו זהו הו לקוחות ומחזירין זה לזה ביובל, ואית יש ברירה למה מחזירין, כיון שלקוח נחבר ר' אבי א"ר יוחנן הנגזר
שירשיש אביי מחמתיה, וא"י שאני ירדשה שיהא מן החורף ולפיכך אין לו ברירה אבל ברברבן אית ליה ברירה, ומי אית
ליה ברירה כלל, והתני (א) ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרה עירובו כו'.

כלים כהאן (לשאר פתחים) שם לחת מחסיה טמאים, דכין דנפתח ליה וטמאה הו כללך מנייהו כמחסיה עד דיעיר ליה
מדיה ממש, דפתח ליה ומטי לטויה את הפתחים מכלן ובהכא דמקמי לעיל נפתח מתן כו' ויגובין חס, ורביה
אומרים אין שמימות המת, דלחמין יש ברירה דלמחמלן דעמיה כחיה שפתיח אלא נחתה עומאיה לחמיה ופליגי כלים
דקודס מחסיה סחורין (ו) וק"ד דברירה פליגי ובלילס שיהו כסן בן מוחה למחסיה, כ"כ סבר ל' לחמין הוטרף דמטיקתא
דעמיה לטרי הויל ולי ירדה הטמאה לשאר הפתחים, וכ"כ סברי הוטרף, ולמלי דעירי השתא סביחא אן דנפתח אחד מהם
נמי הו פליגי כלילס דמטיקתא, וסחורין דקא מי לעיל דלכרי הכל כלילס ממחלן ובהכא (ד) ויעיר י.י. לטורה את הפתחים מכאן
ולחבא, ופליגי ליה ליה הוטרף ויחן מטיחין אלל כלילס לנפתח דלחמיה מחסיה, אלא להנאויסיה טמאים, ויש עמשה
אף לחמיה, דקא ככרי שמימות מות טמאה לפתחים לטי מחסיה מימת המת שוב אינו עולה מסה אלל על ד' עמשה
נתן נפתח, ונפתח אחד מהם לא פליגי מדי (ו) ופתיח הארמים שפתיח לקוחות און מחזירין זה לזה ביובל, ולא אחרין
הוטרף הכי שם חלק מנעב לכל חת, וירושלם לא קלפתר נפתח דמדיה, וק"ל אחרין מוקמינן על זה רש"י על הפתחים
וכי הוא נחמק וסחורין ומחלסין ביובל (ז) ו"ק ס' וסבור ביובל לחמיהו משום מלית יובל וק"ל דמטיקתא (וינין בר.)
למזרה יאחר למערי, שמה אס יבואו יש חמסיה חמס למזרה וחדת למערי, וימיר לזיה מן שחזרה חלק למזרה, לפי שקיימת
עירוב צין שפתיחה ליה וקשה נוצר למזר אלו סו"ל לא סמיקין אנריה נמי שפתיחה ליה חמס זה חמס אחד ואינו יעיר לזיה חמס זה חמס אחד וימיר לזיה מן שחזרה חלק למזרה, לפי שקיימת
ואס לא למערי עירובי על מערי יקנה, ואילו לכאן ולכאן, על שני חמסין למקום שאלה אלך, אלך ברירה (י) וימיר י.י.